

Názov predmetu	Etická výchova - príma
Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty

I. Charakteristika predmetu

Poslaním povinne voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Žiaci

- si osvoja základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- sa naučia participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- si osvoja dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií, sa naučia kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných, ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- si osvoja dôležité hodnoty a etické normy súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolání,
- si osvoja pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- si rozvíjajú morálny úsudok a zmysel pre zodpovednosť,
- definujú základné etické pojmy, súvislosti medzi hodnotami a normami,
- pochopia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanía spoločensky uznávaných noriem

III. Predmetové kompetencie

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Identifikácia a vyjadrovanie citov	• získavanie spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných • osvojenie si základných postojov, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy, • nadobudnutie spôsobilosti na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju • participovanie na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
Kognitívna a emocionálna empatia	
Asertívne správanie	
Pozitívne vzory správania v	

histórii a v literatúre	- osvojenie si dôležitosti nezávislosti od vecí, drog, médií, - kritické myslenie, kultivované diskutovanie a akceptovanie názorov iných, oceňovanie prvkov prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách
Pozitívne vzory v každodennom živote	
Prosociálne správanie	

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: prvý osemročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: jedna hodina týždenne/33hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
Prvý	Identifikácia a vyjadrovanie citov	5
	Kognitívna a emocionálna empatia	7
	Asertívne správanie	3
	Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre	5
	Pozitívne vzory v každodennom živote	3
	Prosociálne správanie	10

Identifikácia a vyjadrovanie citov (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: - Pomenovať city zodpovedajúce prežívaniu pohody a nepohody, - Uviesť príklady vplyvu citov na zdravie človeka - Zahrať scénu s vyjadrením rôznych emocionálnych stavov - Rozlíšiť kultivovanosť a nekultivovanosť vo vyjadrovaní citov - Zahrať formou scénky spôsob vyjadrenia citov spojených s nepohodou	- city - základné delenie citov - city a zdravie - city a výkonnosť - kultivované vyjadrovanie citov

Kognitívna a emocionálna empatia (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: vysvetliť pojem empatia a jej dôležitosť v medziľudských vzťahoch	- empatia - faktory ovplyvňujúce empatiu - empatia v modelových situáciách

- vysvetliť, čo ovplyvňuje empatiu - používať prvky aktívneho počúvania v komunikácii diskutovať o dôvodoch empatie pri riešení problémov	počúvanie a empatia
--	---

Asertívne správanie (3)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: - rozlíšiť pasívne, agresívne a asertívne správanie - predviesť v scénoch ukážky jednotlivých druhov správania - použiť asertívne techniky v modelových situáciách - vysvetliť podstatu asertívnych práv - použiť v bežnej komunikácii prvky asertívneho správania,	- asertivita - typy správania: pasívne, agresívne a asertívne, ich výhody a nevýhody - asertívne techniky a ich použitie - asertívne práva a ich použitie

Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: - vysvetliť pojmy: vzor, model, idol, ideál - rozlíšiť pozitívne a negatívne vzory historických postáv - analyzovať vlastnosti zobrazených vzorov - posúdiť, ktoré vlastnosti vzoru je vhodné si osvojiť - diskutovať o morálnych dilemách	- vzor, - model, idol, ideál - vzory správania v histórii - literárne vzory, filmoví hrdinovia - dobro a zlo

Pozitívne vzory v každodennom živote (3)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
- uviesť rozdiel medzi reálnymi a zobrazenými vzormi - vysvetliť dôležitosť prosociálnych vzorov - identifikovať pozitívne vzory vo svojom okolí - zhodnotiť dôležitosť prítomnosti vzorov vo svojom živote - posúdiť dôsledok vlastného správania pre iných, najmä mladších	- reálne vzory správania - verejné vzory správania - anonymné - prosociálne vzory

Prosociálne správanie (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: - vysvetliť prosociálne správanie a jeho druhy - uviesť príklady prosociálnych ľudí vo	prosociálne správanie a jeho druhy (pomoc, darovanie, delenie sa,

svojom okolí vysvetliť vzťah empatie a prosociálneho správania • prejavíť konkrétnu pomoc spolužiakom • zhodnotiť, v akých sociálnych projektoch by mohol participovať	spolupráca) • fyzická a psychická pomoc • empatia v prosociálnom správaní • spolupráca na sociálnych projektoch
---	---

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
Identifikácia a vyjadrovanie citov	• Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt • V ETV je odporúčaná schéma vyjadrená v pojmoch: 1. senzibilizácia – scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu 2. nácvik v podmienkach triedy, 3. reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...) • rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia • Metóda problémového a výskumného vyučovania s podporou umelej inteligencie a digitálnych technológií
Kognitívna a emocionálna empatia	
Asertívne správanie	
Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre	
Pozitívne vzory v každodennom živote	
Prosociálne správanie	

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra, ďalšie zdroje	Didaktická technika
Identifikácia a vyjadrovanie citov	Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny a cieľov. • Lencz, L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Bratislava : Metodické centrum v Bratislave, 1998. • Lencz, L.: Metódy etickej výchovy. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1993. • Lencz, L. – Križová, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova, Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997. • Páleník, Ľ.: Prosociálne správanie. In: Vybrané kapitoly zo psychológie. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1995. • Alexová, Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám	Tabuľa, dataprojektor, notebook, fixky
Kognitívna a emocionálna empatia		
Asertívne správanie		
Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre		
Pozitívne vzory v každodennom živote		

Prosociálne správanie		
----------------------------------	--	--

VII. Hodnotenie predmetu

Povinne voliteľný predmet etická výchova sa neklasifikuje. Hodnotí sa na konci každého klasifikačného obdobia slovným vyjadrením absolvoval(a) respektíve neabsolvoval(a). Zásady hodnotenia v predmete etická výchova sú v súlade s Metodickým pokynom č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.. Pri hodnotení sa prihliada najmä na:

- aktívny vzťah k predmetu,
- využívanie osobných predpokladov,
- autentickosť, kreativita a originalita pri riešení úloh,
- nachádzanie a používanie medzipredmetových vzťahov a súvislostí,
- schopnosť zaujať postoj a vyjadriť vlastný názor.

Podmienkou absolvovania je výstup študenta v podobe prezentácie, projektu, dramatizácie a podobne , na vopred zadanú tému z tematického celku na konci každého klasifikačného obdobia.

- 2 úrovne hodnotenia:
 - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
 - 40% - 100% = ABSOLVOVAL

Názov predmetu	Etická výchova - sekunda
Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty

I. Charakteristika predmetu

Poslaním povinne voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Žiaci

- si osvoja základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- sa naučia participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- si osvoja dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií, sa naučia kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných, ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- si osvoja dôležité hodnoty a etické normy súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolani,
- si osvoja pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- si rozvíjajú morálny úsudok a zmysel pre zodpovednosť,
- definujú základné etické pojmy, súvislosti medzi hodnotami a normami,
- pochopia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávania spoločensky uznávaných noriem

III. Predmetové kompetencie

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity	• získavanie spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnutie úcty k citovému životu iných • osvojovanie si základných postojov, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy, • nadobudnutie spôsobilostí na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju • participovanie na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory	
Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity	
Etické aspekty vťahu vo	

vlastnej rodine	• osvojovanie si a dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií, • naučenie sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných, ocenenie prvkov prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách • osvojovanie si dôležitých hodnôt etických noriem súvisiacich so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolani • osvojovanie si pozitívneho postoja k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc
Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti	
Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom	

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: druhý osemročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: jedna hodina týždenne/33hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
druhý	Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity	6
	Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory	6
	Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity	5
	Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine	6
	Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti	5
	Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom	5

Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • Zdôvodniť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti • Vystihnúť svoje silné a slabé stránky • Dokázať vyjadriť svoj názor • Prejaviť sebaúctu a zdravé sebavedomie	• dôstojnosť ľudskej osoby • sebaúcta, zdravé sebavedomie • seba prijatie • úcta k iným

Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • zdôvodniť význam asertivity v každodennom živote • charakterizovať asertívne techniky • vysvetliť pojem manipulácia a asertívne právo • simulovať príklady presadenia sa v rôznych situáciách • prezentovať príklady riešenia konfliktov	• empatia • faktory ovplyvňujúce empatiu • empatia v modelových situáciách • počúvanie a empatia

Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • formulovať zásady prosociálneho správania • vysvetliť vzťah asertivity a prosociálneho správania • opísať pojmy: vlastná identita, rešpekt, nezávislosť, ponúkanie a prijímanie slobody, vernosť záväzkom • zdôvodniť potrebu zodpovednej slobody v živote jednotlivca • diskutovať o prosociálnom správaní v triednom kolektíve • konkretizovať rôzne prejavy rešpektu	• asertivita • asertívne techniky, • asertívne práva, • manipulačné povery • manipulácia a tlak skupiny

Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • vymedziť vlastné práva a povinnosti v rodine • vysvetliť potrebu pozitívneho hodnotenia, empatie, asertivity a tvorivosti v rodinnom prostredí • realizovať projekt – „jeden deň v mojej rodine“ • diskutovať o možnostiach prosociálneho správania v rodine • naplánovať si konkrétnu iniciatívu na budovanie vzťahov v rodine	• rodina, v ktorej žijem • komunikačné zručnosti v rodine • sociálne zručnosti v rodine • tolerancia a rešpektovanie autority • súrodenecké vzťahy

Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
• zdôvodniť potrebu vnímania sexuality ako hodnoty • diskutovať o otázkach sexuality slobodne a s úctou • prejavíť pozornosť a empatiu voči opačnému pohlaviu • vysvetliť počatie a prenatálny život človeka • rozlíšiť medzi pohlavnou zrelosťou a pripravenosťou stať sa rodičom • zhodnotiť význam priateľstva a lásky medzi mužom a ženou • vysvetliť príčiny a riziká predčasného sexu • opísať prejavy, príčiny a dôsledky pohlavných chorôb a AIDS • poukázať na dôležitosť osobného vzťahu k sexuálnemu partnerovi	• sexuálna identita • vzťahy medzi chlapcami a dievčatami • priateľstvo a láska • počatie a prenatálny život človeka • pohlavná zrelosť a pripravenosť na rodičovstvo • predčasný sex • pohlavné choroby a AIDS • sexualita – súčasť integrity človeka

Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • prejavíť pochopenie pre starých a chorých ľudí, • zdôvodniť potrebu komunikácie s nimi • diskutovať o prínose starých, chorých a postihnutých ľudí pre spoločnosť • navrhnúť projekt osobnej účasti ľuďom odkázaným na pomoc	• sociálna empatia vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným • obmedzenia a prednosti v chorobe a v starobe • odlišnosti a generačné rozdiely

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity	• Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt • V ETV je odporúčaná schéma vyjadrená v pojmoch: 1. senzibilizácia – scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu 2. nácvik v podmienkach triedy, 3. reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...) • rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia • Metóda problémového a výskumného vyučovania s podporou umelej inteligencie a digitálnych technológií
Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory	
Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity	
Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine	
Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti	
Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom	

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra, ďalšie zdroje	Didaktická technika
Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity	Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny a cieľov. • Lencz, L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Bratislava : Metodické centrum v Bratislave, 1998. • Lencz, L.: Metódy etickej výchovy. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1993. • Lencz, L. – Križová, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova, Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997. • Páleník, Ľ.: Prosociálne správanie. In: Vybrané kapitoly zo psychológie. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1995. • Alexová, Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám	• tabuľa, • flipchart, • videotechnika • pracovné listy, • internet, • knižnica
Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory		
Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity		
Etické aspekty vťahu vo vlastnej rodine		
Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti		
Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom		

VII. Hodnotenie predmetu

Povinne voliteľný predmet etická výchova sa neklasifikuje. Hodnotí sa na konci každého klasifikačného obdobia slovným vyjadrením absolvoval(a) respektíve neabsolvoval(a). Zásady hodnotenia v predmete etická výchova sú v súlade s Metodickým pokynom č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl. Pri hodnotení sa prihliada najmä na:

- aktívny vzťah k predmetu,
- využívanie osobných predpokladov,
- autenticnosť, kreativita a originalita pri riešení úloh,
- nachádzanie a používanie medzipredmetových vzťahov a súvislostí,
- schopnosť zaujať postoj a vyjadriť vlastný názor.

Podmienkou absolvovania je výstup študenta v podobe prezentácie, projektu, dramatizácie a podobne, na vopred zadanú tému z tematického celku na konci každého klasifikačného obdobia

- 2 úrovne hodnotenia:
 - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
 - 40% - 100% = ABSOLVOVAL

Názov predmetu	Etická výchova - tercia
----------------	-------------------------

I. Charakteristika predmetu

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Žiaci

- si osvoja základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medzilidské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- sa naučia participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- si osvoja dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií, sa naučia kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných, ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- si osvoja dôležité hodnoty a etické normy súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolani,
- si osvoja pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- si rozvíjajú morálny úsudok a zmysel pre zodpovednosť,
- definujú základné etické pojmy, súvislosti medzi hodnotami a normami,
- pochopia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanie spoločensky uznávaných noriem

III. Predmetové kompetencie

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí	• získavanie spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných • osvojenie si základných postojov, ktoré podmieňujú kultivované medzilidské vzťahy, • nadobudnutie spôsobilosti na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju • osvojenie si dôležitých hodnôt a etických noriem súvisiacich so životom a zdravím, rodinným životom,
Dobré meno a pravda ako etické hodnoty	
Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota	
Zdravý životný štýl	
Závislosti	

	• participovne na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta), • osvojenie si dôležitosti nezávislosti od vecí, drog, médií, • kritické myslenie, kultivované diskutovanie a akceptovanie názorov iných, ocenenie prvkov prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách
--	---

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: tretí osemročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: jedna hodina týždenne/33hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
tretí	Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí	8
	Dobré meno a pravda ako etické hodnoty	6
	Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota	8
	Zdravý životný štýl	6
	Závislosti	5

Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • Zdôvodniť dôležitosť počúvania pri efektívnej komunikácii • Vymedziť zásady dialógu • Uviesť príklad vyjadrenia a spôsob prijatia komplimentu • Objasniť efektívne riešenie konfliktov • Vyjadriť dôležitosť kompromisu pri riešení problémov	• Počúvanie dialógu • diskusia, hodnotiace postoje • vyjadrenie a prijatie komplimentu • riešenie konfliktov • asertívne správanie • kompromis

Dobré meno a pravda ako etické hodnoty (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • zdôvodniť potrebu pravdy v živote človeka • vysvetliť význam tajomstva a utajovaných skutočností	• poznanie • pravda ako etická hodnota • kritické myslenie, argumentácia • pravda a lož, • etické dilemy • tajomstvo

• pomenovať význam poznania a poznávania v živote človeka • zdôvodniť význam rešpektovania cti a dobrého mena • diskutovať o dôležitosti vzdelávania • zostaviť si konkrétny plán efektívneho zvládnutia povinností	• dobré meno jednotlivca i spoločenstva • poznanie a úsilie poznávať
--	---

Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • vysvetliť spôsoby starostlivosti o zdravie svoje a iných • identifikovať prejavy zdravého životného štýlu • vysvetliť dôsledky nesprávnej životosprávy • diskutovať o etických problémoch súčasnosti • rozlíšiť medzi etickým a neetickým konaním človeka	• život a zdravie ako hodnota • starostlivosť o zdravie, psychohygiena • zdravý životný štýl • profesijná etika • etika a rozvoj technológií • etika a ekológia • etické problémy doby – eutanázia, génová manipulácia, trest smrti, interrupcia • práva a ich použitie

Zdravý životný štýl (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • identifikovať znaky zdravého životného štýlu • Posúdiť potrebu rovnováhy medzi zábavou a povinnosťami • Rozlíšiť prejavy konvenčného a nekonvenčného správania • Uznávať potrebu ochrany svojho zdravia a zdravia iných • Vysvetliť miesto prosociálneho správania v zdravom životnom štýle	• ochrana života • zdravie psychické a fyzické • práca, voľný čas • zdravý životný štýl v konzumnej spoločnosti • vzťahy medzi chlapcom a dievčaťom, zodpovedný sex • ostych, intimita, hygiena • otvorenosť pre vzťahy ako súčasť zdravého životného štýlu • cieľavedomosť, prosociálnosť

Závislosti (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
• identifikovať typy závislostí • diskutovať o škodlivosti siekt • objasniť dôležitosť zodpovednosti • pri ochrane pred závislosťami	• závislosti • sekty a kulty • sloboda od závislostí a • zdravý životný štýl

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí	- Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt - V ETV je odporúčaná schéma vyjadrená v pojmoch: - senzibilizácia – scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu - nácvik v podmienkach triedy, - reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...) - rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia) - Metóda problémového a výskumného vyučovania s podporou umelej inteligencie a digitálnych technológií
Dobré meno a pravda ako etické hodnoty	
Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota	
Zdravý životný štýl	
Závislosti	

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra, ďalšie zdroje	Didaktická technika
Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí	Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny a cieľov. - Lencz, L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Bratislava : Metodické centrum v Bratislave, 1998. - Lencz, L.: Metódy etickej výchovy. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1993. - Lencz, L. – Križová, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova, Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997. - Páleník, E.: Prosociálne správanie. In: Vybrané kapitoly zo psychológie. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1995. - Alexová, Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám	Tabuľa, dataprojektor, notebook, fixky, pracovné listy
Dobré meno a pravda ako etické hodnoty		
Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota		
Zdravý životný štýl		
Závislosti		

VII. Hodnotenie predmetu

Povinne voliteľný predmet etická výchova sa neklasifikuje. Hodnotí sa na konci každého klasifikačného obdobia slovným vyjadrením absolvoval(a) respektíve neabsolvoval(a). Zásady hodnotenia v predmete etická výchova sú v súlade s Metodickým pokynom č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.. Pri hodnotení sa prihliada najmä na:

- aktívny vzťah k predmetu
- využívanie osobných predpokladov
- autentickosť, kreativita a originalita pri riešení úloh

- nachádzanie a používanie medzipredmetových vzťahov a súvislostí,
- schopnosť zaujať postoj a vyjadriť vlastný názor.

Podmienkou absolvovania je výstup študenta v podobe prezentácie, projektu, dramatizácie a podobne , na vopred zadanú tému z tematického celku na konci každého klasifikačného obdobia.

- 2 úrovne hodnotenia:
 - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
 - 40% - 100% = ABSOLVOVAL

Názov predmetu	Etická výchova - kvarta
Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty

I. Charakteristika predmetu

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Žiaci

- si osvoja základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- sa naučia participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- si osvoja dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií, sa naučia kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných, ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- si osvoja dôležité hodnoty a etické normy súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolání,
- si osvoja pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- si rozvíjajú morálny úsudok a zmysel pre zodpovednosť,
- definujú základné etické pojmy, súvislosti medzi hodnotami a normami,
- pochopia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanie spoločensky uznávaných noriem

III. Predmetové kompetencie

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Zdroje etického poznania ľudstva	• osvojenie si základných postojov, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy, • nadobudnutie spôsobilosti na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju • získanie spôsobilostí, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných, • rozvíjanie morálneho úsudku a zmyslu pre zodpovednosť, • definovanie základných etických pojmov, súvislostí medzi hodnotami a normami,
Ekonomické hodnoty a etika	

Etika práce, etika a ekonomika	• pochopenie dôležitosti stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávaní spoločensky uznávaných noriem
Masmediálne vplyvy	
Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí	

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: štvrtý v osemročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: jedna hodina týždenne/33hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
štvrtý	Zdroje etického poznania ľudstva	7
	Ekonomické hodnoty a etika	7
	Etika práce, etika a ekonomika	7
	Masmediálne vplyvy	7
	Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí	5

Zdroje etického poznania ľudstva (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • Uviesť hlavné zdroje etiky • Vymenovať niektoré mravné hodnoty • Vysvetliť, na čo slúžia mravné normy • Vysvetliť význam svedomia • Vymenovať príklady pozitívnych vzorov z dejín a literatúry • Porovnať etický odkaz náboženstiev • Diskutovať o aktuálnych etických problémoch v spoločnosti	• zdroje etiky • mravné hodnoty a mravné normy • hodnotová orientácia, rebríček hodnôt • svedomie • etika a náboženstvá • aktuálne etické problémy v spoločnosti

Ekonomické hodnoty a etika (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • určiť formy vlastníctva • diskutovať o vzťahu k peniazom • vysvetliť pojem konzumizmus • analyzovať prejavy a dôsledky sociálnej nerovnosti • zhodnotiť význam solidarity • posúdiť potrebu pomoci slabším • vystihnúť negatívne prvky reklamy • vysvetliť zásady ochrany spotrebiteľa na konkrétnych príkladoch zo života	• vlastníctvo • peniaze – „cieľ, alebo prostriedok?“ • materiálne a nemateriálne hodnoty • konzumná spoločnosť • sociálna nerovnosť • ekonomické cnosti • solidarita, dobrovoľníctvo, charita • reklama a manipulácia zákazníkov • ochrana spotrebiteľa

Etika práce, etika a ekonomika (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • posúdiť význam práce a pracovitosti pre sebarealizáciu človeka, • diskutovať o ekonomických hodnotách, • rešpektovať pravidlá „fair play“ • hodnotiť prejavy a dôsledky sociálnej nerovnosti, • zhodnotiť význam solidarity, • akceptovať pravidlá fair trade, • uviesť klady a zápory globalizácie • analyzovať • vybrané globálne problémy.	• profesijná etika • súťaživosť a spolupráca • pravidlá „fair play“ • etický kódex zamestnanca • ekonomické cnosti • princípy sociálnej náuky • fair trade • globalizácia • globálne problémy

Masmediálne vplyvy (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • diskutovať o zámeroch tvorcov televíznych programov • analyzovať prvky mediálneho produktu • vystihnúť rozdiel medzi správou a komentárom • zostaviť zoznam zásad kritického diváka • zhodnotiť prínos médií v živote človeka • vytvoriť návrh vlastného mediálneho produktu • diskutovať o výhodách a nevýhodách používania internetu	• masmédiá a ich poslanstvo • typy mediálnych produktov • kritický divák • užívanie internetu • sociálne siete

Prehľbovanie komunikačných spôsobilostí (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
• Zdôvodniť dôležitosť počúvania pri efektívnej komunikácii • Vymedziť zásady dialógu • Uviesť príklad vyjadrenia a spôsob prijatia komplimentu • Objasniť efektívne riešenie konfliktov • Vyjadriť dôležitosť kompromisu pri riešení problémov	• diskusia, hodnotiace postoje • vyjadrenie a prijatie komplimentu • riešenie konfliktov • asertívne správanie • kompromis

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
Zdroje etického poznania ľudstva	• Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt • V ETV je odporúčaná schéma vyjadrená v pojmoch: 1. senzibilizácia – scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu 2. nácvik v podmienkach triedy, 3. reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...) • rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia) • Metóda problémového a výskumného vyučovania s podporou umelej inteligencie a digitálnych technológií
Ekonomické hodnoty a etika	
Etika práce, etika a ekonomika	
Masmediálne vplyvy	
Prehľbovanie komunikačných spôsobilostí	

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra, ďalšie zdroje	Didaktická technika
Zdroje etického poznania ľudstva	Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny a cieľov. • Lencz, L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Bratislava : Metodické centrum v Bratislave, 1998. • Lencz, L.: Metódy etickej výchovy. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1993. • Lencz, L. – Križová, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova, Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997.	Tabuľa, dataprojektor, notebook, fixky, pracovné listy
Ekonomické hodnoty a etika		

Etika práce, etika a ekonomika	• Páleník, Ľ.: Prosociálne správanie. In: Vybrané kapitoly zo psychológie. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1995. • Alexová, Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám	
Masmediálne vplyvy		
Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí		

VII. Hodnotenie predmetu

Povinne voliteľný predmet etická výchova sa neklasifikuje. Hodnotí sa na konci každého klasifikačného obdobia slovným vyjadrením absolvoval(a) respektíve neabsolvoval(a). Zásady hodnotenia v predmete etická výchova sú v súlade s Metodickým pokynom č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.. Pri hodnotení sa prihliada najmä na:

- aktívny vzťah k predmetu
- využívanie osobných predpokladov
- autenticnosť, kreativita a originalita pri riešení úloh,
- nachádzanie a používanie medzipredmetových vzťahov a súvislostí,
- schopnosť zaujať postoj a vyjadriť vlastný názor.

Podmienkou absolvovania je výstup študenta v podobe prezentácie, projektu, dramatizácie a podobne , na vopred zadanú tému z tematického celku na konci každého klasifikačného obdobia.

- 2 úrovne hodnotenia:
 - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
 - 40% - 100% = ABSOLVOVAL

Názov predmetu	Etická výchova -1.roč./kvinta
Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty

I. Charakteristika predmetu

Poslaním povinnej voliteľnej predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

- umožniť žiakom na primeranej úrovni pomenovať a vysvetliť základné etické postoje a spôsobilosti,
- ďalej rozvíjať a zdokonaľovať u žiakov základné etické postoje a spôsobilosti, osvojené na základnej škole, ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba a druhých, komunikačné zručnosti, tvorivé riešenie medziľudských vzťahov atď.,
- umožniť žiakom na primeranej úrovni vysvetliť základné etické pojmy, súvislosť medzi hodnotami a normami,
- vysvetliť žiakom princípy náboženskej i nenáboženskej etiky, ukázať im cestu k pochopeniu a tolerovaniu správania a názorov spoluobčanov a spolužiakov,
- vysvetliť žiakom dôležité hodnoty a etické normy, súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolání,
- posilniť u žiakov rozvíjanie morálneho úsudku a zmyslu pre zodpovednosť pomocou zážitkových metód, nácviku a prepojením osvojeného správania s každodenným životom
- umožniť žiakom osvojiť si základné postoje a spôsobilosti, súvisiace s uvedenými hodnotami a normami

III. Predmetové kompetencie

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Komunikácia	• osvojenie si základných postojov, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy, • nadobudnutie spôsobilostí na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju • získanie spôsobilostí, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných, • rozvíjanie morálneho úsudku a zmyslu pre zodpovednosť,
Dôstojnosť ľudskej osoby	
Etika sexuálneho života	

	• pochopenie dôležitosti stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávania spoločensky uznávaných noriem • osvojenie si dôležitých hodnôt a etických noriem súvisiacich so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou
--	---

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: prvý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: jedna hodina týždenne/33hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
prvý	Komunikácia	18
	Dôstojnosť ľudskej osoby	10
	Etika sexuálneho života	5

Komunikácia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • Uplatniť zásady komunikácie v každodenných situáciách, • Využívať komunikačné zručnosti pri riešení záťažových situácií, • Vyjadriť pozitívne a negatívne city v rôznych situáciách, • Prejaviť empatiu voči spolužiakom, • Zdôvodniť zásady asertívneho správania, • zhodnotiť prosociálne prejavy v triede	• verbálna a neverbálna komunikácia v bežných a záťažových situáciách • komunikačné zručnosti • komunikácia citov • empatia • asertivita • prosociálnosť

Dôstojnosť ľudskej osoby	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • posúdiť svoje silné a slabé stránky, • pozitívne hodnotiť seba a druhých ľudí, • akceptovať ľudí, ktorí majú iné názory a postoje • rešpektovať práva iných ľudí, • prejaviť empatiu k starým, chorým, handicapovaným ľuďom.	• silné a slabé stránky osobnosti • hodnota ľudskej osoby • pozitívne hodnotenie druhých v bežných a záťažových situáciách • rešpekt a úcta k človeku

Etika sexuálneho života	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • vnímať sexualitu ako hodnotu, • posúdiť hodnotu prokreatívneho rozmeru sexuality, • prejavíť pozornosť a empatiu k opačnému pohlaviu, • zhodnotiť význam vernosti a sebaovládania pre manželský život, • vysvetliť príčiny a riziká predčasného sexuálneho života, • zhodnotiť vplyv médií a kultúry na vnímanie vlastnej sexuality.	• Sexualita človeka • hodnota ľudského života • intimita vzťahov • zdržanlivosť a vernosť • dôsledky predčasného sexuálneho života • promiskuita • médiá a pornografia

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
Komunikácia	• Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt • V ETV je odporúčaná schéma vyjadrená v pojmoch: 1. senzibilizácia – scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu 2. nácvik v podmienkach triedy, 3. reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...) • rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia) • Metóda problémového a výskumného vyučovania s podporou umelej inteligencie a digitálnych technológií
Dôstojnosť ľudskej osoby	
Etika sexuálneho života	

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra, ďalšie zdroje	Didaktická technika
Komunikácia	Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť	Tabuľa,

Dôstojnosť ľudskej osoby	nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny a cieľov. • Lencz, L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Bratislava : Metodické centrum v Bratislave, 1998. • Lencz, L.: Metódy etickej výchovy. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1993. • Lencz, L. – Križová, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova, Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997.	dataprotektor, notebook, fixky, pracovné listy
Etika sexuálneho života	• Páleník, Ľ.: Prosociálne správanie. In: Vybrané kapitoly zo psychológie. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1995. • Alexová, Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám	

VII. Hodnotenie predmetu

Povinne voliteľný predmet etická výchova sa neklasifikuje. Hodnotí sa na konci každého klasifikačného obdobia slovným vyjadrením absolvoval(a) respektíve neabsolvoval(a). Zásady hodnotenia v predmete etická výchova sú v súlade s Metodickým pokynom č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.. Pri hodnotení sa prihliada najmä na:

- aktívny vzťah k predmetu,
- využívanie osobných predpokladov,
- autenticnosť, kreativita a originalita pri riešení úloh,
- nachádzanie a používanie medzipredmetových vzťahov a súvislostí,
- schopnosť zaujať postoj a vyjadriť vlastný názor.

Podmienkou absolvovania je výstup študenta v podobe prezentácie, projektu, dramatizácie a podobne , na vopred zadanú tému z tematického celku na konci každého klasifikačného obdobia.

- 2 úrovne hodnotenia:
 - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
 - 40% - 100% = ABSOLVOVAL

Názov predmetu	Etická výchova 2.ročník, sexta
Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty

I. Charakteristika predmetu

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

- umožniť žiakom na primeranej úrovni pomenovať a vysvetliť základné etické postoje a spôsobilosti,
- ďalej rozvíjať a zdokonaľovať u žiakov základné etické postoje a spôsobilosti, osvojené na základnej škole, ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba a druhých, komunikačné zručnosti, tvorivé riešenie medziľudských vzťahov atď.,
- umožniť žiakom na primeranej úrovni vysvetliť základné etické pojmy, súvislosť medzi hodnotami a normami,
- vysvetliť žiakom princípy náboženskej i nenáboženskej etiky, ukázať im cestu k pochopeniu a tolerovaniu správania a názorov spoluobčanov a spolužiakov,
- vysvetliť žiakom dôležité hodnoty a etické normy, súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolani,
- posilniť u žiakov rozvíjanie morálneho úsudku a zmyslu pre zodpovednosť pomocou zážitkových metód, nácviku a prepojením osvojeného správania s každodenným životom
- umožniť žiakom osvojiť si základné postoje a spôsobilosti, súvisiace s uvedenými hodnotami a normami

III. Predmetové kompetencie

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Dobré vzťahy v rodine	• osvojenie si základných postojov, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy, • nadobudnutie spôsobilostí na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju • získanie spôsobilostí, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných, • rozvíjanie morálneho úsudku a zmyslu pre zodpovednosť,
Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad	
Etika práce, etika a ekonomika	
Zdravý životný štýl	

	• pochopenie dôležitosti stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanía spoločensky uznávaných noriem • vysvetlenie základných etických pojmov, súvislostí medzi hodnotami a normami • Pochopenie dôležitých hodnôt a etických noriem, súvisiacich so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolání • umožnenie žiakom osvojenia si základných postojov a spôsobilostí, súvisiacich s uvedenými hodnotami a normami
--	--

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: druhý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: jedna hodina týždenne/33hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
druhý	Dobré vzťahy v rodine	10
	Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad	9
	Etika práce, etika a ekonomika	9
	Zdravý životný štýl	5

Dobré vzťahy v rodine(10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • prejať • záujem o členov rodiny • vyjadriť pozitívne hodnotenie, empatiu a tvorivosť v rodinnom prostredí, • akceptovať pravidlá vzájomného spolužitia v rodine, • zhodnotiť svoje práva a povinnosti v rodine • zdôvodniť význam rodinných vzťahov pre človeka • vyhodnotiť na príkladoch zo života prejavy ne/rovnosti žien a mužov rovnaké práva, rovnosť šancí,	• rodina • rodinné pravidlá • tradície a zvyky • očakávania rodičov • fungujúca rodina • vzťahy v rodine • rovnosť, rovnaká dôstojnosť mužov a žien

Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • uviesť príklady mravných hodnôt, • rozlíšiť mravné a právne normy, • vysvetliť • význam svedomia, • zdôvodniť význam rešpektovania cti a dobrého mena • uviesť príklady pozitívnych vzorov v súčasnom živote • pomenovať vlastné ambície • zhodnotiť potrebu vzdelania a vzdelávania v živote človeka • diskutovať o aktuálnych etických problémoch v spoločnosti	• hodnoty a mravné normy • právne a mravné normy • svedomie • česť, pravda, poznanie a kultúra ako etická hodnota • prosociálne vzory • moje ciele v živote • potreba celoživotného vzdelávania

Etika práce, etika a ekonomika(9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • posúdiť význam práce a pracovitosti pre sebarealizáciu človeka, • diskutovať • o ekonomických hodnotách, • rešpektovať pravidlá „fair play“ • hodnotiť prejavy a dôsledky sociálnej nerovnosti, • zhodnotiť význam solidarity, • akceptovať pravidlá fair trade, • uviesť klady a zápory globalizácie • analyzovať vybrané globálne problémy.	• profesijná etika • súťaživosť a spolupráca • pravidlá „fair play“ • etický kódex zamestnanca • ekonomické cnosti • princípy sociálnej náuky • fair trade • globalizácia • globálne problémy

Zdravý životný štýl(5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: • identifikovať znaky zdravého životného štýlu • uznať potrebu ochrany zdravia • zhodnotiť vlastné prejavy starostlivosti o zdravie	• zdravie ako hodnota • závislosti • dôsledky nesprávnej výživy a nevhodnej životosprávy

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
Dobré vzťahy v rodine	• Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky
Filozofické zovšeobecnenie	

dosiaľ osvojených etických zásad	pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt • V ETV je odporúčaná schéma vyjadrená v pojmoch: 1. senzibilizácia – scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu 2. nácvik v podmienkach triedy, 3. reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...) • rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia) • Metóda problémového a výskumného vyučovania s podporou umelej inteligencie a digitálnych technológií
Etika práce, etika a ekonomika	
Zdravý životný štýl	

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra, ďalšie zdroje	Didaktická technika
Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad	Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny a cieľov. • Lencz, L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Bratislava : Metodické centrum v Bratislave, 1998. • Lencz, L.: Metódy etickej výchovy. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1993. • Lencz, L. – Križová, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova, Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997. • Páleník, Ľ.: Prosociálne správanie. In: Vybrané kapitoly zo psychológie. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1995. • Alexová, Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám	Tabuľa, dataprojektor, notebook, fixky, pracovné listy
Etika práce, etika a ekonomika		
Zdravý životný štýl		
Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad		

VII. Hodnotenie predmetu

Povinne voliteľný predmet etická výchova sa neklasifikuje. Hodnotí sa na konci každého klasifikačného obdobia slovným vyjadrením absolvoval(a) respektíve neabsolvoval(a). Zásady hodnotenia v predmete etická výchova sú v súlade s Metodickým pokynom č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.. Pri hodnotení sa prihliada najmä na:

- aktívny vzťah k predmetu,
- využívanie osobných predpokladov,
- autenticnosť, kreativita a originalita pri riešení úloh,

- nachádzanie a používanie medzipredmetových vzťahov a súvislostí,
- schopnosť zaujať postoj a vyjadriť vlastný názor.

Podmienkou absolvovania je výstup študenta v podobe prezentácie, projektu, dramatizácie a podobne , na vopred zadanú tému z tematického celku na konci každého klasifikačného obdobia.

- 2 úrovne hodnotenia:
 - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
 - 40% - 100% = ABSOLVOVAL